

Corbusierovih okulatora, obojenih iznutra, daje sav ukras cementnom paralelopipedu, ili mu svetlo klizi i miluje grubo, bijelo ožbukane zidove. Pa izvori svetla kroz prozore raznih veličina, pa efekti zidova kulisa, lebdećih zidova, nesastavljenih zidova, zidova sa koloriranim perforacijama i kao kruna, cijeli zidovi prekrasnih vitraa sa dekorativno izvedenim simboličnim temama su moćni sestavni element tog prostora molitve i mira. Rasvjetna tijela umjetne rasvjete imaju zadatak ili da sama ukrase prostor — npr. okrone žrtvenik, ili da indirektnim osvjetljenjem naglase ljepotu arhitekture. U prvom slučaju djeluju raskošno a u drugom se srastaju s građevinom i djeluju mistično.

Ovo su u glavnim potezima objektivno iznesene novosti registrirane u crkvama sedam evropskih zemalja. Svaka pojedina točka zahtijeva dublji osvrt. Posebna je tema — što se može eklektički izabrati i primijeniti pri restauriranju naših crkava, jer je restauriranje za sada pretežno naš zadatak.

Prof. ALOJZIJA ULMAN

K PREVODU VELIKONOČNE HVALNICE

Pričakujemo čas, ko bodo za veliki teden odobreni obredi v domačem jeziku. Morali bi o pravem času misliti na kar najboljše prevode, da ne bodo že koj ob začetku jezikovno in pomensko zastareli in težko razumljivi. Rad bi opozoril na tri mesta v velikonočni hvalnici, ki jih prevodi različno, a vsi nejasno in nerazumljivo razlagajo. Nanje je opozoril A. M. Roguet v liturgični pastoralni reviji *La Maison-Dieu* (št. 49 1957, str. 68 sl.), ko je sam za francoščino oskrbel prevod hvalnice. Mislim, da je prav, če tudi mi razmislimo njegove razloge in se jih oprimemo.

1. Prva težava je pri prevajanju *exsultent divini mysteria*. Izraz prevajajo po vrsti »božje skrivnosti« (tako tudi Kristus kralj 1960 in nova izdaja misala 1961). Roguet se pa po pravici vprašuje: »Kako naj se skrivnosti veselijo, vzradujejo? Te so kvečjemu lahko predmet veselja; zato so mnogi prevajali, kakor da so divina mysteria predmet k exsultent; to pa je nemogoče, ker je exsultent neprehoden.« Potem pa opozarja na pogostno zamenjavanje izrazov *mysteria* in *ministeria* v srednjeveške latinščini; to je isto zamenjavanje, kakor ga imamo tudi pri srednjeveških misterijih — vertinskega *ministerium*, to se pravi »božja služba«. Po takih vplivih ima *mysteria*, ki ga pišejo tudi *misteria*, v tedanji latinščini pogosto pomen *služabniki*, tukaj zlasti *diakoni*. tako npr. o oficiju sv. Lavrencija. S tem se nam odkrije lepa zveza v pozivu: veselé naj se vstajenja množice angelo, ki so bili prvi pri vstajenju; za njimi pa služabniki božji na zemlji — diakoni, ki imajo nalogo peti hvalnico. Taka razlaga se mi zdi jezikovno utemeljena in pomensko lepo razumljiva, zato bi jo kazalo sprejeti tudi v naš prevod: *Veséli se zdaj, nebeška množica angelov, veselite, božji služabniki...*

2. Drugi Roguetov predlog zadeva predvsem izraz *dilectio* v stavku: *O inaestimabilis dilectio caritatis*. Nadaljnja zveza mu

narekuje, da tu seže po prvotnem pomenu besede *di-lectio* od *di-legere* = *odbrati, izbrati, izbira, izbor*; kar ima človek rad, to si izbere, za to se odloči. Potem je tudi *dilectio caritatis* razumljivejši — izbira ljubezni, izbira, ker je izbiral med Sinom in sužnjem. Prevod »*miloba ljubezni*« je nasproti temu medel in neizrazit, medtem ko z Roguetovim pomenom dobi vso moč izvirnika: *O neprecenljiva izbira ljubezni: da rešiš sužnja, si pogubil Sina! — O inaestimabilis dilectio caritatis: ut servum redimeres, Filium tradidisti!*

3. Tretjo težavo e Roguet čutil pri izrazu: *Huius igitur sanctificatio noctis*. To mesto je pri nas v zadnji izdaji prevedeno: »*Zatorej ta posvečena noč odganja zlo, izmiva grehe, vrača padlim nedolžnost in žalostnim veselje.*« Drugi so prevajali »*te noči posvečenje, svetost*« in podobno. Roguet pravi: »Ta izraz (*sanctificatio*) so razumeli megleno, abstraktno. Nam se pa nasprotno zdi, da ima izraz zelo konkreten, obredni pomen — *krst*. Omenjeni stavek je sklep (saj ima: *ergo — torej*) celega odstavka o krstu. Zato je *sanctificatio* = *sacramentum — krst*.« Tako Roguet tudi prevaja v francoščino. Potem se tudi zelo razumljivi naštetni učinki krsta. Za nas je s tem rešeno še drugo vprašanje, ali je treba tu staviti *dovršne ali nedovršne* glagole; misliti moramo pač na vsakokratni učinek zakramenta, ta je pa dovršen, ne pa nedovršen; odveza grehe odpusti, ne pa odpušča, zakrament milost vrne, ne pa vrača, dolg ravna — ne pa poravnava itd. Na ponavljanje tega učinka pač ne moremo misliti, ker je ravno krst osebno neponovljiv, učinek je pa zmeraj dovršen. Zato se mi zdi, da bi mesto morali prevesti: *Te noči zakrament torej zlobo prežene, grehe izmije in padlim nedolžnost, žalostnim veselje vrne. Sovraštvo odžene, složnost prinese in si vladarstva ukloni.*

Konačno naj tu omenim še slovenski prevod *Lumen Christi*, kakor je dosej v rabi: *Lúč Krístusova*. Ta prevod je za petje zelo neučinkovit v primeri z latinskim. Tam sta poudarjena prvi in tretji zlog izmed štirih; v slovenščini sta pa oba glavna poudarka na prvem in drugem zlogu, nato pa sledijo trije nepoudarjeni zlogi; poleg tega se še kopičijo soglasniki med poudarjenima zlogoma in nepoudarjeni zlogi se ne dajo prav urediti. Latinske melodije tudi v tej obliki ne moremo obdržati. Kaj torej? Mislim, da bi že znatno olajšali težave, če obrnemo besedni red: *Krístusova lúč*. Tako sta oba poudarka objela misel na začetku in koncu; nepoudarjeni zlogi se pa lepo uredijo med njima s tem, da srednji dobi stranski poudarek pred padcem za terco, da se zadnji poudarek spet vzdigne na dominantno. S tem se znatno olajša tudi teža soglasniških skupin in ima zlasti vsaka poudarjena beseda svoj prostor, da razvije moč pomena in glasu.

JAKOB ŠOLAR

Neka sabor bude poticaj za krepost, za istinu, za javno i privatno bogoštovlje, za širenje vjere.

Ivan XXIII